

WHO na začiatku 3. milénia vyzdvihla tri faktory, ktoré zásadným spôsobom prispeli k poklesu detskej úmrtnosti v druhej polovici 20. storočia:

1. Objav antibiotík
2. Očkovanie
3. Detský lekár v prvom kontakte – primárnej starostlivosti.

Česká a slovenská pediatrika spoločnosť - s pediatrami v prvom kontakte - mala očkovanie za svoju prioritu. Od počiatku aktívne podporovala a realizovala vakcinačný program u detí. Proti tuberkulóze, pravým kiahňam, záškrtu, tetanu čiernemu kašľu (BCG, DTP), neskôr proti osýpkam, mumpsu, ružienke (MMR). Zaočkovanosť detí bola nad 98 % populácie a dosiahol sa pokles výskytu týchto chorôb na hranicu ich eliminácie – viac ako o 99 %. Československo patrilo k lídrom vo svete – aj spoza tzv. „železnej opony“.

Deväťdesiate roky so zmenou spoločensko–politických podmienok, spolu v liberalizácii názorov, priniesli aj rozmach antivakcinačných aktivít – vo svete, aj u nás. Objavili sa konšpiračné teórie o škodlivosti vakcín, spôsobujúcich autoimunitu, autizmus, otravu ortuťou a iné poškodenia. Typické bolo, že ich hlásali ľudia bez odborného základu a boli predmetom mediálnych kampaní. Mediálne diskusie sa viedli spôsobom „muž proti mužovi“ a vôbec sa nezohľadňoval fakt, že tvrdenia odborníkov vychádzali so záverov svetových inštitúcií – WHO, UNICEF, VAERS ai.

Napriek tomu sa v tejto turbulentnej dobe podarilo pediatrom a epidemiológom presadiť celoplošné očkovanie proti hepatitíde B novorodencov, adolescentov (HBV), očkovanie proti inváznym hemofilovým (Hib) a pneumokokovým (PCV) nákazám, dobrovoľné očkovanie proti kliešťovej encefalitíde, RS vírusom a chrípke. Dosiahnuté výsledky zavreli ústa antivakserom...

21. storočie sa – pri poklese účinnosti antibiotík – stáva reálne storočím vakcinácie. Rozvoj výskumu nových smerov vakcinológie smeruje k vývoju nových typov vakcín – nielen proti infekčným chorobám, ale aj proti artérioskleróze, alergiám a hlavne proti onkologickým ochoreniam. Do tejto kategórie patrí aj vývoj DNA a RNS vakcín, ktoré dokážu operatívne generovať v tele žiaduci antigén „šitý na mieru“ danej choroby. Výrobu vakcín prevzali len renomovaní výrobcovia s potrebnou infraštruktúrou a kontrolou efektívnosti a bezpečnosti zo strany WHO, UNICEF, FDA, EMEA a VAERS.

Pandémia koronavírusu zasiahla nepripravený svet a vyžiadala si promptnú reakciu.

Okrem všeobecných protiepidemických opatrení to bol aj vývoj vakcíny. Najoptimálnejšou voľbou bola RNA vakcína, ktorá bola v krátkom čase účinne použitá v stovkách miliónov dávok po celom svete. S istotou zachránila milióny životov očkovaných.

Paradoxne, pri prešetrovaní efektívneho nákupu distribúcie a použitia, sa táto vakcína stala predmetom spochybňovania jej bezpečnosti a účinnosti. Výhrady voči nej majú všetky charakteristiky antivakcinačnej kampane. Ide o spochybňovanie

celého vývoja moderných RNA vakcín, kompetentnosti špičkových pracovísk a farmaceutických spoločností, podstaty samotných vakcín, spôsobov ich testovania a aplikácie. Tvrdenia, ktoré sú v príkrom rozpore so závermi svetových zdravotných a farmaceutických inštitúcií sú deklarované jednou osobou, bez príslušnej profesionálnej odbornosti. Okrem ich nezmyselnosti je v hre medzinárodná reputácia Slovenska a s nim aj všetkých odborných inštitúcií, ktorých aktivity prispeli k stavu vakcinácie u nás.

Celá pediatriká obec, reprezentovaná Slovenskou pediatrikou spoločnosťou, o.z. SLS sa týmto deklaratívne dištancuje od tvrdení a rozporuplných neprofesionálnych záverov vládneho splnomocnenca a žiada plnú akceptáciu záverov medzinárodných autorít a inštitúcií.

26. 4. 2025      spracoval: Prof. MUDr. Svetozár Dluholucký CSc., *prof. emeritus* SZU